

Ministerstwo Infrastruktury

**INFORMACJA
dla Rady Ministrów**

**o realizacji programu wieloletniego pod nazwą Program rozwoju
gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019**

w roku 2018

Warszawa, marzec 2019 r.

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Założenia programu wieloletniego i prawne podstawy jego realizacji	4
1. Cele programu	4
2. Podstawy prawne.....	5
3. Finansowanie i założenia programowe	5
III. Realizacja Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 w roku 2016 – krótkie podsumowanie	9
IV. Realizacja Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 w roku 2017 – krótkie podsumowanie	9
V. Realizacja Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 w roku 2018	10
VI. Podsumowanie realizacji Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 w latach 2016-2018	18
VII. Zakończenie	22

I. Wstęp

Infrastruktura drogowa jest jednym z ważniejszych elementów niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania i rozwoju całej gospodarki. Poprzez rozwój infrastruktury drogowej zwiększa się dostępność komunikacyjną w całym kraju, zarówno do ośrodków gospodarczych i centrów miejskich, instytucji publicznych, a także do terenów o znaczeniu turystycznym.

Konieczność zdyktowana w latach następnych rozwoju gospodarczego Polski wymusza w sposób bezpośredni rozwój infrastruktury drogowej, gdyż stan tej infrastruktury jest kluczowym czynnikiem stymulującym wzrost ekonomiczny danego regionu, jest również jednym z najważniejszych kryteriów oceny poziomu jego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Niniejszy Program był kolejnym programem w sektorze infrastruktury dróg lokalnych.

Został ustanowiony uchwałą Nr 154/2015 Rady Ministrów z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą *Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019*, zmienionej uchwałami nr 159/2016 z dnia 16 grudnia 2016 r., nr 120/2017 z dnia 1 sierpnia 2017 r. oraz nr 188/2017 z dnia 5 grudnia 2017 r.

Wcześniej w celu wsparcia finansowego infrastruktury lokalnej zrealizowano dwie edycje Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych ustanowionych:

- uchwałą Nr 233/2008 Rady Ministrów z dnia 28 października 2008 r.,
- uchwałą Nr 174/2011 Rady Ministrów z dnia 6 września 2011 r.

NPPDL miał na celu udzielanie jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych w zakresie budowy, przebudowy lub remontu dróg powiatowych i gminnych. Nadzór nad realizacją NPPDL sprawował minister właściwy do spraw administracji publicznej.

W ramach sześciu rozliczonych edycji rocznych NPPDL, w pierwszym i drugim etapie jego funkcjonowania, gminy i powiaty zgłosiły ponad 10 tys. wniosków o dofinansowanie projektów drogowych, a dostępne środki budżetu państwa (4,4 mld zł) umożliwiły zaspokojenie prawie połowy (42%) zgłoszonych potrzeb inwestycyjnych (10,5 mld zł).

Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia beneficjentów we wdrażaniu dwóch edycji NPPDL, Program opierał się na przyjętych i sprawdzonych założeniach i w związku z tym kontynuował przyjęte wcześniej zasady podziału środków pomiędzy gminy i powiaty, przeprowadzania konkursów oraz monitoringu realizacji zadań.

Rozbudowa i przebudowa infrastruktury drogowej jest kosztowna, lecz należy podkreślić, iż sieć dróg o odpowiednich standardach jest bardzo ważnym składnikiem bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Celem, do którego dążył minister właściwy do spraw transportu m.in. poprzez realizację Programu było wdrożenie standardów bezpieczeństwa ruchu drogowego w infrastrukturze drogowej. Niniejszy cel jest systematycznie osiągany poprzez tworzenie bezpiecznej,

spójnej, zrównoważonej i przyjaznej użytkownikowi sieci drogowej w wymiarze lokalnym. Łączne dofinansowanie zadań w latach 2016-2018 wynosiło 2,4 mld zł.

Mimo ciągłej poprawy, stan polskich dróg wciąż jest jednym z głównych czynników, które mają wpływ na ograniczanie poprawy poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego. Dlatego też konieczna jest kontynuacja skutecznych działań w celu systematycznego podnoszenia bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Z przeprowadzonych analiz wynika, iż jednym z podstawowych zadań jest dostosowanie infrastruktury drogowej do podstawowych standardów bezpieczeństwa ruchu drogowego.

II. Założenia programu wieloletniego i prawne podstawy jego realizacji

1. Cele programu

Program zakładał poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. W tym celu realizowane były przedsięwzięcia dotyczące dróg powiatowych i gminnych stanowiących bezpośrednie połączenie ze sobą lub z drogami krajowymi i wojewódzkimi, które przyczyniają się do poprawy spójności komunikacyjnej regionu, przede wszystkim poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, oraz warunków życia społeczności lokalnych.

Celem, do którego dążył resort właściwy do spraw transportu poprzez realizację Programu, było wdrożenie standardów bezpieczeństwa ruchu drogowego eliminujących największe zagrożenia w ruchu drogowym. Program miał na celu również budowę spójnego systemu dróg powiatowych i gminnych zapewniającego w szczególności jednorodność infrastruktury drogowej, przekładającą się bezpośrednio na zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Planowaną konsekwencją realizacji było również wyrównywanie szans rozwojowych regionów i budowanie spójności terytorialnej. Rozbudowa sieci połączeń drogowych wpływa korzystnie na szerokie spektrum czynników warunkujących rozwój regionów, a co za tym idzie również sprawne funkcjonowanie państwa.

Powyższy cel był osiąganym poprzez dofinansowanie z budżetu państwa zadań polegających na budowie, przebudowie lub remoncie dróg z wyłączeniem robót, które powinny być wykonywane w ramach utrzymania.

Uwzględnienie w ramach Programu kryterium techniczno-budowlanego wynikało z konieczności określenia jednolitych standardów budowy, przebudowy i remontów dróg gminnych i powiatowych. Kryterium to w pełni korespondowało z wnioskami z licznych kontroli Najwyższej Izby Kontroli, które dotyczyły oceny działań w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wynikała z nich pilna potrzeba podnoszenia standardów technicznych dróg publicznych niższych kategorii.

Kluczowe znaczenie dla realizacji celów Programu miało równomierne wsparcie podejmowanych na obu szczeblach samorządu lokalnego działań rozwojowych, uwzględniających w jak najszerszym zakresie powiązanie bezpieczeństwa i dostępności komunikacyjnej, co osiągnano dzięki realizacji następujących działań: poprawy stanu

technicznego dróg; zwiększenia przepustowości dróg gminnych i powiatowych; promowania budowy ciągów o jednorodnych standardach technicznych, gwarantujących, w możliwie najwyższym stopniu, segregację ruchu pojazdów od niechronionych uczestników ruchu.

2. Podstawy prawne

Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 ustanowiony został jako program wieloletni, w drodze uchwały nr 154/2015 Rady Ministrów z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą *Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019*, zmienionej uchwałami nr 159/2016 z dnia 16 grudnia 2016 r., nr 120/2017 z dnia 1 sierpnia 2017 r. oraz nr 188/2017 z dnia 5 grudnia 2017 r.

Podobnie jak poprzednie, Program przewidywał udzielanie jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych w zakresie budowy, przebudowy i remontów dróg powiatowych i gminnych, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 5b ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1530, 2161, 2193, 2245) oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie udzielania dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego na przebudowę, budowę lub remonty dróg powiatowych i gminnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 740, z późn. zm. uznane za uchylone). Określa ono szczegółowe warunki i tryb udzielania dotacji z budżetu państwa, z uwzględnieniem konieczności efektywnego wykorzystania i rozliczenia przez jednostki samorządu terytorialnego otrzymanych w formie dotacji środków budżetowych oraz zabezpieczenia przez te jednostki udziału własnych środków w planowanych inwestycjach, a także zachowania dyscypliny finansów publicznych.

Objęte Programem zadania w zakresie budowy, przebudowy i remontu dróg gminnych i powiatowych wykonywane były zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2018 r. poz. 1202, 1276, 1496, 1669, 2245, z 2019 r. poz. 51.), ustawie z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1474. t.j.) oraz z przepisami techniczno-budowlanymi, w szczególności zaś z rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. z 2016 r. poz. 124) oraz z rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie (Dz. U. z 2000 r. poz. 735, z późn. zm.).

Wejście w życie ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Dróg Samorządowych (Dz.U. z 2018 r., poz. 2161, z późn. zm.) zakończyło funkcjonowanie Programu. Zadania, na realizację których wnioski zostały złożone w naborze na 2019 rok w ramach Programu, zostały przeniesione do dofinansowania ze środków Funduszu.

3. Finansowanie i założenia programowe

Minister właściwy do spraw transportu zarządzał Programem oraz nadzorował i koordynował jego realizację przez wojewodów. Jednostką organizacyjną zapewniającą koordynację realizacji Programu było Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa (obecnie Ministerstwo

Infrastruktury). Wojewoda realizował Program przy pomocy Komisji, którą w tym celu powoływał.

Program przewidywał udzielanie jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych w zakresie budowy, przebudowy lub remontu dróg powiatowych i gminnych, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 5b ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie udzielania dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego na przebudowę, budowę lub remonty dróg powiatowych i gminnych.

Programem objęte były zadania własne wykonywane przez gminy i powiaty, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349, 1432, 2500) oraz ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 995, 1000, 1349, 1432, 2500). Dofinansowaniu w ramach Programu podlegały zadania realizowane na drogach publicznych zaliczonych do kategorii dróg powiatowych lub dróg gminnych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych. Wyjątek stanowiły zadania mające na celu wybudowanie nowej drogi i zaliczenie jej, po wybudowaniu i oddaniu do użytkowania, do jednej z wymienionych kategorii. Program nie obejmował zadań w ramach utrzymania.

Źródłami finansowania realizacji Programu były środki z budżetu państwa przeznaczone na dotacje oraz środki przeznaczane przez gminy i powiaty na pokrycie ich wkładów własnych. Wkład własny gminy lub powiatu, mógł obejmować środki pozyskane od innych podmiotów publicznych lub prywatnych, nie pochodzące z budżetu państwa ani budżetu Unii Europejskiej. Na dotacje w latach 2016-2018 przeznaczone zostały środki budżetu państwa w łącznej kwocie 2,4 mld zł.

Kwotę wydatków budżetu państwa przeznaczonych na dotacje w województwie stanowił algorytm 3 czynników:

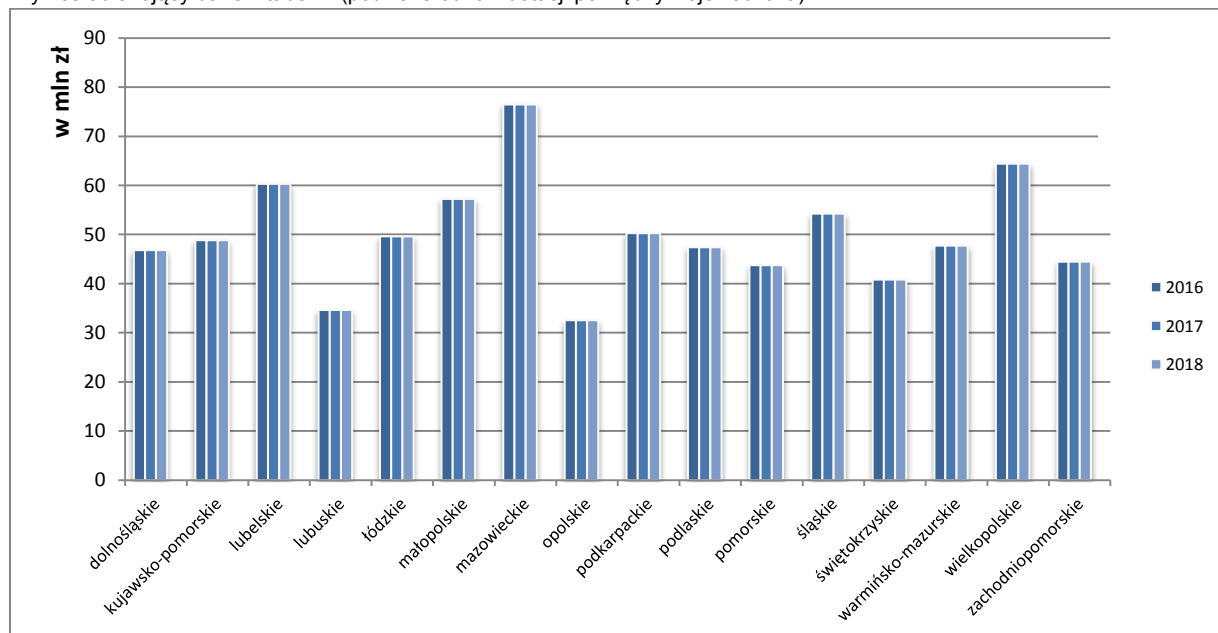
- 1) czynnika drogowego – stanowiącego średnią arytmetyczną wyrażonego w procentach stosunku łącznej długości dróg gminnych i powiatowych na obszarze województwa do łącznej długości takich dróg na obszarze kraju oraz analogicznego stosunku określonego dla dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni (według danych GUS za 2013 r.),
- 2) czynnika ludnościowo-powierzchniowego – stanowiącego średnią arytmetyczną wyrażonego w procentach udziału liczby ludności województwa w liczbie ludności kraju oraz udziału powierzchni ogólnej województwa w powierzchni ogólnej kraju (według danych GUS za 2013 r.),
- 3) czynnika wyrównawczego – stanowiącego wskaźnik proporcjonalny do stosunku wartości przeciętnej ogólnokrajowej PKB na mieszkańca oraz wartości PKB na mieszkańca w województwie, ustalonych na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2012 r.

Biorąc pod uwagę powyższe podział przeznaczonych na dotacje kwot wydatków budżetu państwa pomiędzy województwa w latach 2016-2018 przedstawiał się następująco:

Tabela 1. Podział środków dotacji z budżetu państwa pomiędzy województwa.

Województwo	Dostępne środki		
	2016	2017	2018
dolnośląskie	46 870 207	46 870 207	46 870 207
kujawsko-pomorskie	48 860 511	48 860 511	48 860 511
lubelskie	60 341 388	60 341 388	60 341 388
lubuskie	34 636 582	34 636 582	34 636 582
łódzkie	49 669 666	49 669 666	49 669 666
małopolskie	57 246 492	57 246 492	57 246 492
mazowieckie	76 493 770	76 493 770	76 493 770
opolskie	32 582 537	32 582 537	32 582 537
podkarpackie	50 270 864	50 270 864	50 270 864
podlaskie	47 457 621	47 457 621	47 457 621
pomorskie	43 743 828	43 743 828	43 743 828
śląskie	54 286 192	54 286 192	54 286 192
świętokrzyskie	40 822 219	40 822 219	40 822 219
warmińsko-mazurskie	47 770 211	47 770 211	47 770 211
wielkopolskie	64 430 252	64 430 252	64 430 252
zachodniopomorskie	44 517 660	44 517 660	44 517 660

Wykres obrazujący dane z tabeli 1 (podział środków dotacji pomiędzy województwa).

Suma dotacji w województwie nie mogła przekroczyć kwoty wydatków budżetu państwa przeznaczonych na dotacje, w tym województwie, w danym roku budżetowym.

Na dofinansowanie budowy, przebudowy lub remontu dróg powiatowych oraz dróg gminnych przeznaczane było po 50 % sumy dotacji w województwie.

Dotacja udzielana była na dofinansowanie zadania polegającego na wykonaniu robót budowlanych, a także innych prac w pasie drogowym takiej drogi, służących poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego lub dotyczących wyposażenia technicznego drogi, z wyjątkiem infrastruktury technicznej nie związanej z drogą oraz z wyłączeniem robót, które powinny być wykonywane w ramach utrzymania, obejmujących odcinek lub odcinki jednej drogi lub powiązane funkcjonalnie odcinki różnych dróg.

Zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych, zadanie musiało być realizowane i ukończone w roku, na który została udzielona dotacja. Dotacja na dofinansowanie zadania udzielana była w kwocie nieprzekraczającej 3 mln zł.

W każdym roku, gmina, w tym miasto na prawach powiatu, mogła skorzystać z dofinansowania nie więcej niż jednego zadania z dofinansowaniem do 50% przy kwocie maksymalnego dofinansowania 3 mln zł. Powiat mógł skorzystać z dofinansowania dwóch zadań z dofinansowaniem do 50% przy niezmienionej kwocie maksymalnego dofinansowania 3 mln zł.

Jeżeli budowa, przebudowa lub remont obejmował jednocześnie odcinki drogi gminnej i drogi powiatowej, wnioski powinni byli złożyć dwaj ustawowi zarządcy drogi i każdy wniosek był oceniany w ramach puli dostępnej dla danej kategorii drogi.

W przypadku odcinków „granicznych” Program dopuszczał możliwość wnioskowania przez jst na jedno zadanie, którego znaczna część znajdowała się na terenie tej jednostki (tylko na drodze, której był ustawowym zarządcą drogi), a na terenie drugiej konieczne było dokończenie ciągu na krótkim odcinku - do najbliższego skrzyżowania. Możliwość kontynuacji inwestycji na drodze innego, graniczącego jst dotyczyć mogła drogi tej samej kategorii co droga ujęta we wniosku o dofinansowanie (gminna-gminna, powiatowa-powiatowa). Było to konieczne dla zapewnienia jednolitej klasyfikacji budżetowej wydatków w ramach jednego zadania. W takiej sytuacji limit 3 mln zł przypisany był do lidera - jednostki, na terenie której znajdowała się większa część zadania. Należy zaznaczyć, iż w takim przypadku jednostka - lider musiała zawrzeć z jednostką - sąsiadem umowę na mocy art. 22 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, w której wskazany powyżej krótki odcinek drogi leżący na terenie jednostki sąsiedniej zostawał użyczony, na cele związane z realizacją zadania, które było przedmiotem wniosku.

Wojewoda mógł dokonać zmiany proporcji podziału sumy dotacji w województwie pomiędzy powiaty i gminy, jednakże nie więcej niż 5% tej sumy. W wyjątkowych sytuacjach wojewoda mógł dokonać zmiany proporcji podziału sumy dotacji w województwie powyżej 5%, po zrealizowaniu wszystkich wniosków z listy rankingowej. Wojewoda mógł odstąpić od ograniczenia wskazanych powyżej limitów zadań (tj. dla gmin i miast na prawach powiatu - 1 zadanie, dla powiatów - 2 zadania), jeżeli ich zastosowanie uniemożliwiało wykorzystanie sumy dotacji w województwie. Realizacja zadań ponadlimitowych następowało dopiero po zrealizowaniu wszystkich zadań limitowych z puli gminnej i powiatowej.

III. Realizacja Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 w roku 2016 – krótkie podsumowanie

Nabór wniosków jednostek samorządu terytorialnego o dofinansowanie budowy, przebudowy i remontów dróg lokalnych, planowanych do realizacji w 2016 r. przeprowadzony został w dniach 1-30 października 2015 r. Jednostki samorządu terytorialnego zgłosiły łącznie 1 410 poprawnych wniosków, w tym 973 wnioski na zadania na drogach gminnych oraz 437 wniosków na zadania na drogach powiatowych. Oferowane wsparcie finansowe z budżetu państwa w kwocie 800 000 tys. zł umożliwiło zaspokojenie zgłoszonych potrzeb inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego na poziomie 45%. Na podstawie umów o udzielenie dotacji jednostki samorządu terytorialnego zrealizowały ogółem 850 zadań. Samorządy realizując Program poprawiały dostęp części lokalnych społeczności do instytucji publicznych, lokalnych ośrodków gospodarczych oraz modernizowały ciągi transportu produktów oraz towarów do ważnych dla gmin zakładów produkcyjnych i na rynki docelowe. Pozwala to na systematyczne powstrzymanie marginalizacji obszarów wiejsko-miejskich i wiejskich, które bez działań inwestycyjnych nie mogą się dalej rozwijać. Poprawa stanu dróg wpływa na poprawę atrakcyjności inwestycyjnej miejscowości objętych obszarem ich oddziaływania, przez co wpływa też na aktywizację zawodową mieszkańców, integrację społeczną i zmniejszenie obszarów wykluczenia komunikacyjnego i społecznego. Łączna kwota dofinansowania z budżetu państwa wykonanych projektów inwestycyjno-remontowych wyniosła 783 101 tys. zł. Beneficjenci Programu wykorzystali oferowane wsparcie finansowe z budżetu państwa w 97,89%. Ogólna wartość projektów zrealizowanych w ramach Programu w 2016 roku wyniosła 1 603 670 tys. zł. Na całkowitą wartość dofinansowanych zadań, obok dotacji z budżetu państwa w kwocie 783 101 tys. zł złożył się wkład własny jednostek samorządu terytorialnego wynoszący łącznie 820 569 tys. zł. Efektem realizacji Programu wieloletniego w 2016 roku była przebudowa 1 498,00 km, budowa prawie 304,00 km i remont 254,00 km dróg lokalnych. W pierwszej edycji rocznej Programu udział wzięły 778 gminy i powiaty, a więc 27% ogółu jednostek samorządu terytorialnego. Z możliwości dofinansowania zadań własnych samorządów ze środków budżetu państwa skorzystało 228 powiatów ziemskich, 30 miast na prawach powiatu oraz 520 innych gmin (niebędących miastami na prawach powiatu), wśród których gminy wiejskie stanowiły 51,54%.

IV. Realizacja Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 w roku 2017 – krótkie podsumowanie

Nabór wniosków jednostek samorządu terytorialnego o dofinansowanie budowy, przebudowy i remontów dróg lokalnych, planowanych do realizacji w 2017 r. przeprowadzony został w dniach 1-15 września 2016 r. Jednostki samorządu terytorialnego zgłosiły łącznie 1 358 poprawnych wniosków, w tym 913 wniosków na zadania na drogach gminnych oraz 445 wniosków na zadania na drogach powiatowych. Łączna suma wnioskowanej dotacji z budżetu państwa wyniosła 1 654 560 tys. zł, w tym 879 905 tys. zł na zadania na drogach gminnych oraz 774 655 tys. zł na zadania na drogach powiatowych. Oferowane wsparcie finansowe z budżetu państwa w kwocie 800 000 tys. zł umożliwiło zaspokojenie zgłoszonych potrzeb inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego na poziomie 48%. Na podstawie

umów o udzielenie dotacji jednostki samorządu terytorialnego zrealizowały ogółem 707 zadań. Efektem realizacji Programu wieloletniego w 2017 roku była przebudowa 1 047,62 km, budowa prawie 268,95 km i remont 98,22 km dróg lokalnych. W ramach zadań na drogach gminnych w 2017 roku: przebudowano 391,63 km, wybudowano 159,18 km i wyremontowano 42,82 km. W ramach zadań na drogach powiatowych w 2017 roku: przebudowano 655,99 km, wybudowano 109,77 km i wyremontowano 55,4 km. Poprawa stanu dróg miała wpływ na poprawę atrakcyjności inwestycyjnej miejscowości objętych obszarem ich oddziaływania, na aktywizację zawodową mieszkańców, integrację społeczną i zmniejszenie obszarów wykluczenia komunikacyjnego i społecznego, szczególnie w jednostkach samorządu terytorialnego o najniższych dochodach w poszczególnych województwach. W drugiej edycji rocznej Programu udział wzięły 787 gminy i powiaty, a więc 28% ogółu jednostek samorządu terytorialnego. Z możliwości dofinansowania zadań własnych samorządów ze środków budżetu państwa skorzystało 237 powiatów ziemskich, 30 miast na prawach powiatu oraz 520 innych gmin (niebędących miastami na prawach powiatu), wśród których gminy wiejskie stanowiły 49,8%.

V. Realizacja Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 w roku 2018

Nabór wniosków jednostek samorządu terytorialnego o dofinansowanie budowy, przebudowy i remontów dróg lokalnych, planowanych do realizacji w 2018 r. przeprowadzony został w dniach 1-15 września 2017 r.

Kryteria wyboru wniosków określone zostały szczegółowo w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie udzielania dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego na przebudowę, budowę lub remonty dróg powiatowych i gminnych:

- „kryterium techniczne” - znaczenie zadania dla infrastruktury drogowej w sposób gwarantujący podnoszenie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego - skala ocen od 0 do 12 punktów;
- „kryterium sieciowe” - znaczenie zadania dla rozwoju spójnej sieci dróg publicznych na obszarze województwa oraz wpływ zadania na poprawę dostępności czasowej na obszarach o najwyższym wskaźniku peryferyjności czasowej - skala ocen od 0 do 7 punktów;
- „kryterium dostępności komunikacyjnej” - wpływ zadania na poprawę dostępności komunikacyjnej, w szczególności do instytucji publicznych i świadczących usługi publiczne (w szczególności w zakresie zdrowia), instytucji istotnych dla sprawnej realizacji zadań państwa o kluczowym znaczeniu dla bezpieczeństwa obywateli oraz do lokalnych ośrodków gospodarczych, dostępności komunikacyjnej na obszarach wiejskich oraz poprawę infrastruktury drogowej wykorzystywanej na potrzeby transportu zbiorowego - skala ocen od 0 do 10 punktów;
- „kryterium dochodowe” - poziom dochodów własnych wnioskodawcy, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, pomniejszony o wpłaty danej jednostki z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej, o których mowa odpowiednio w art. 29 i art. 30 przywołanej

ustawy i powiększony o przysługujące danej jednostce samorządu terytorialnego części wyrównawcze i równoważące subwencji ogólnej w stosunku do średniego dochodu własnego (uwzględniającego sumę wpłat jednostek samorządu terytorialnego danego szczebla z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej i sumę przysługujących im części wyrównawczych i równoważących subwencji ogólnej) jednostek samorządu terytorialnego danego szczebla w danym województwie - skala ocen od 0 do 8 punktów;

- „kryterium kontynuacji ciągu” - kontynuację zadania - skala ocen od 0 do 2 punktów;
- „kryterium brd” - wpływ zadania na zmniejszenie ryzyka wystąpienia wypadku drogowego na obszarach o najwyższym poziomie wypadkowości - skala ocen od 0 do 3 punktów

Jednostki samorządu terytorialnego zgłosiły łącznie **1 382** poprawnych wniosków, w tym **926** wniosków na zadania na drogach gminnych oraz **456** wniosków na zadania na drogach powiatowych. Łączna suma wnioskowanej dotacji z budżetu państwa wyniosła **1 807 014 tys. zł**, w tym **950 402 tys. zł** na zadania na drogach gminnych oraz **856 612 tys. zł** na zadania na drogach powiatowych.

Oferowane wsparcie finansowe z budżetu państwa w kwocie **800 000 tys. zł** umożliwiło zaspokojenie zgłoszonych potrzeb inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego na poziomie **44%**. Szczegółowe dane dotyczące wniosków oraz kwot wnioskowanych dotacji w poszczególnych województwach przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Wnioski o dofinansowanie zadań w ramach Programu w 2018 r.

lp	Województwo	Liczba wniosków			Dotacja (w tys.zł.)				
		gmin.	powiat.	łącznie	wnioskowana na drogi gminne	wnioskowana na drogi powiatowe	wnioskowana dotacja łącznie	dostępna kwota dotacji	%
1.	dolnośląskie	38	30	68	35 064	44 546	79 610	46 870	59%
2.	kujawsko-pomorskie	74	31	105	68 556	60 545	129 101	48 861	38%
3.	lubelskie	85	36	121	68 491	76 056	144 547	60 341	42%
4.	lubuskie	42	18	60	48 186	25 121	73 307	34 637	47%
5.	łódzkie	52	27	79	51 566	54 973	106 539	49 670	47%
6.	małopolskie	46	26	72	55 017	59 129	114 146	57 246	50%
7.	mazowieckie	85	47	132	106 244	89 638	195 882	76 494	39%
8.	opolskie	46	11	57	46 593	23 190	69 783	32 583	47%
9.	podkarpackie	57	31	88	44 713	59 252	103 965	50 271	48%
10.	podlaskie	74	24	98	72 824	52 626	125 450	47 458	38%
11.	pomorskie	69	29	98	97 996	51 828	149 824	43 744	29%
12.	śląskie	51	34	85	59 010	64 021	123 031	54 286	44%
13.	świętokrzyskie	49	22	71	30 774	25 656	56 430	40 822	72%
14.	warmińsko-mazurskie	67	29	96	61 609	45 988	107 597	47 770	44%
15.	wielkopolskie	56	36	92	66 020	80 055	146 075	64 430	44%
16.	zachodniopomorskie	35	25	60	37 739	43 988	81 727	44 518	54%
Suma		926	456	1382	950 402	856 612	1 807 014	800 000	44%

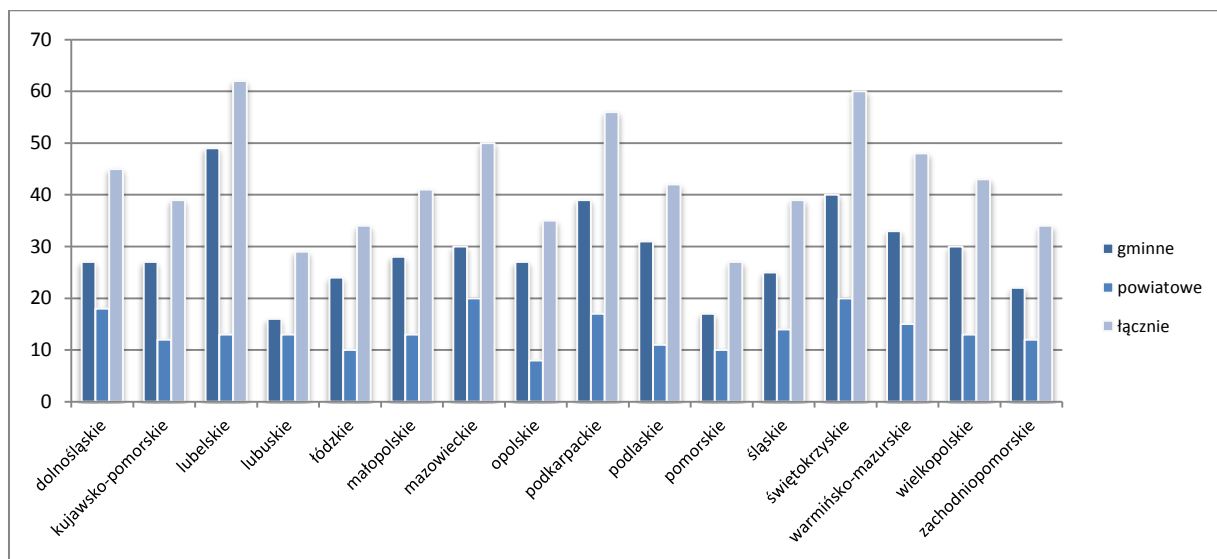
Na podstawie dokonanej przez komisje wojewódzkie oceny złożonych wniosków ustalone zostały wstępne i ostateczne listy rankingowe wniosków (powyższa tabela przedstawia dane zgodne z listami rankingowymi zatwierdzonymi przez Ministra Infrastruktury i Budownictwa w dniu 15 grudnia 2017 r.). Na podstawie list rankingowych zatwierdzonych dla każdego województwa wojewodowie sporządzili listy wniosków zakwalifikowanych do dofinansowania z budżetu państwa w 2018 roku. W związku z oszczędnościami przetargowymi oraz przypadkami rezygnacji wnioskodawców listy zakwalifikowanych do dofinansowania wniosków podlegały zmianom, w tym uzupełnieniu o kolejne wnioski z list rankingowych. W oparciu o listy wniosków zakwalifikowanych do dofinansowania z budżetu państwa w 2018 r. wojewodowie zawarli z beneficjentami Programu umowy o udzielenie dotacji celowych na dofinansowanie przebudowy, budowy oraz remontów dróg lokalnych.

Na podstawie umów o udzielenie dotacji jednostki samorządu terytorialnego zrealizowały ogółem **684 zadania**. Samorządy realizując Program poprawiały dostęp części lokalnych społeczności do instytucji publicznych, lokalnych ośrodków gospodarczych oraz modernizowały ciągi transportu produktów oraz towarów do ważnych dla gmin zakładów produkcyjnych i na rynki docelowe. Pozwala to na systematyczne powstrzymanie marginalizacji obszarów wiejsko-miejskich i wiejskich, które bez działań inwestycyjnych nie mogą się dalej rozwijać. Poprawa stanu dróg wpływa na poprawę atrakcyjności inwestycyjnej miejscowości objętych obszarem ich oddziaływania, przez co wpływa też na aktywizację zawodową mieszkańców, integrację społeczną i zmniejszenie obszarów wykluczenia komunikacyjnego i społecznego. Szczegółowe dane dotyczące liczby zrealizowanych zadań w 2018 roku oraz długości dróg objętych zadaniami w poszczególnych województwach przedstawia tabela 3.

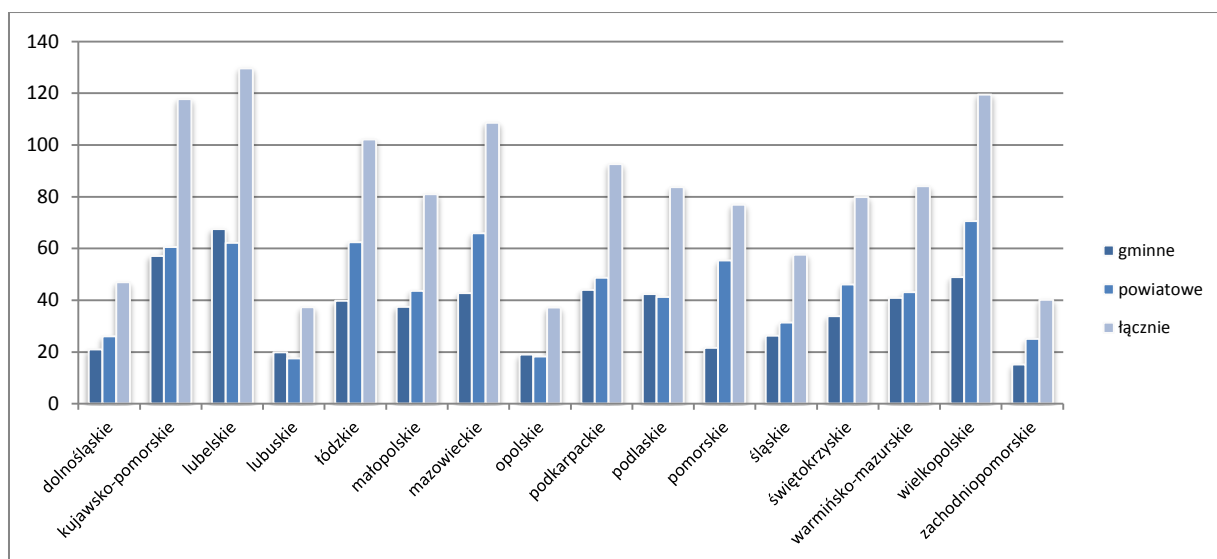
Tabela 3. Zadania zrealizowane w ramach Programu w 2018 r.

Lp.	Województwo	Liczba zadań			Długość dróg (w km)		
		gm.	pow.	łącznie	gm.	pow.	łącznie
1.	dolnośląskie	27	18	45	20,91	26,03	46,94
2.	kujawsko-pomorskie	27	12	39	57,12	60,54	117,66
3.	lubelskie	49	13	62	67,41	62,19	129,60
4.	lubuskie	16	13	29	19,76	17,48	37,24
5.	łódzkie	24	10	34	39,74	62,39	102,12
6.	małopolskie	28	13	41	37,39	43,57	80,96
7.	mazowieckie	30	20	50	42,70	65,86	108,55
8.	opolskie	27	8	35	18,94	18,16	37,09
9.	podkarpackie	39	17	56	43,89	48,68	92,56
10.	podlaskie	31	11	42	42,38	41,24	83,62
11.	pomorskie	17	10	27	21,55	55,30	76,85
12.	śląskie	25	14	39	26,28	31,29	57,57
13.	świętokrzyskie	40	20	60	33,77	46,02	79,79
14.	warmińsko-mazurskie	33	15	48	40,88	43,13	84,01
15.	wielkopolskie	30	13	43	48,90	70,52	119,42
16.	zachodniopomorskie	22	12	34	15,13	25,04	40,17
Suma		465	219	684	576,75	717,44	1 294,18

Wykres obrazujący dane z tabeli 3 (liczba zadań zrealizowanych w ramach programu).

Wykres obrazujący dane z tabeli 3 (długość dróg zrealizowanych w ramach programu w km).

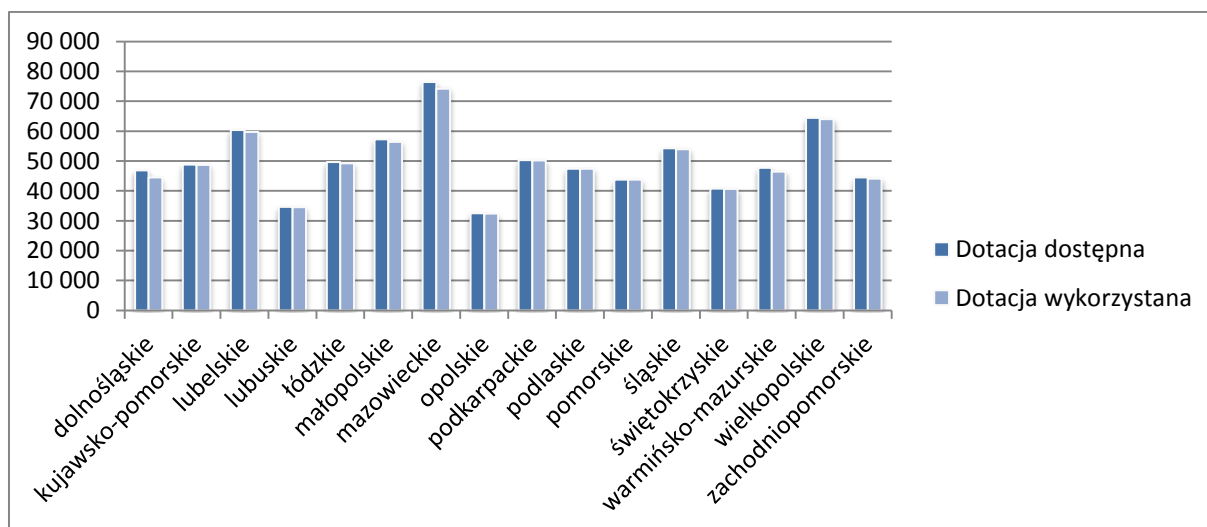

Łączna kwota dofinansowania z budżetu państwa wykonanych projektów inwestycyjno-remontowych wyniosła **790 284 tys. zł**, przy czym kwota dotacji wykorzystanej na realizację zadań na drogach gminnych wyniosła **398 423 tys. zł** a na drogach powiatowych wyniosła **391 861 tys. zł**. Beneficjenci Programu wykorzystali oferowane wsparcie finansowe z budżetu państwa w **98,79%**. Szczegółowe dane dotyczące sum udzielonych jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowych na przebudowę, budowę lub remonty dróg powiatowych i gminnych oraz poziomu wykorzystania dostępnych środków budżetu państwa w poszczególnych województwach obrazuje tabela 4.

Tabela 4. Dotacja wykorzystana na realizację zadań w ramach Programu w 2018 roku (w tys. zł).

Lp.	Województwo	Dotacja dostępna	Dotacja wykorzystana			Środki niewykorzystane	% wykorzystania
			drogi gminne	drogi powiatowe	łącznie		
1.	dolnośląskie	46 870	21 728	22 753	44 481	2 389	94,90%
2.	kujawsko-pomorskie	48 861	24 282	24 430	48 712	148	99,70%
3.	lubelskie	60 341	29 667	30 035	59 702	640	98,94%
4.	lubuskie	34 637	17 681	16 909	34 590	47	99,86%
5.	łódzkie	49 670	24 611	24 653	49 265	405	99,18%
6.	małopolskie	57 246	28 520	27 892	56 412	835	98,54%
7.	mazowieckie	76 494	37 354	36 857	74 211	2 283	97,02%
8.	opolskie	32 583	20 653	11 723	32 376	206	99,37%
9.	podkarpackie	50 271	25 046	25 115	50 161	110	99,78%
10.	podlaskie	47 458	23 984	23 403	47 387	71	99,85%
11.	pomorskie	43 744	21 872	21 872	43 744	0	100,00%
12.	śląskie	54 286	26 820	27 183	54 004	282	99,48%
13.	świętokrzyskie	40 822	20 132	20 564	40 696	126	99,69%
14.	warmińsko-mazurskie	47 770	22 039	24 391	46 430	1 341	97,19%
15.	wielkopolskie	64 430	31 951	32 032	63 983	447	99,31%
16.	zachodniopomorskie	44 518	22 082	22 048	44 130	387	99,13%
Suma		800 000	398 423	391 861	790 284	9 716	98,79%

Wykres obrazujący dane z tabeli 4 (wykorzystanie dotacji w tys. zł).

Ogólna wartość projektów zrealizowanych w ramach Programu w 2018 roku wyniosła 1 770 613 tys. zł. Na całkowitą wartość dofinansowanych zadań, obok dotacji z budżetu państwa w kwocie 790 284 tys. zł złożył się wkład własny jednostek samorządu terytorialnego wynoszący łącznie 980 329 tys. zł. Udział środków własnych jednostek

samorządu terytorialnego w kosztach zadań wykonanych w ramach Programu wyniósł zatem 55% ich ogólnej wartości, natomiast dotacja z budżetu państwa przeznaczona została na pokrycie pozostałych 45% kosztów ich realizacji. Szczegółowe dane dotyczące wkładu własnego jednostek samorządu terytorialnego oraz ogólnej wartości zadań zrealizowanych w 2018 roku w poszczególnych województwach przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5. Wkład własny j.s.t. i ogólna wartość zadań zrealizowanych w 2018 roku (w tys. zł).

Lp.	Województwo	Wkład własny jednostek			Ogólna wartość zadań		
		drogi gminne	drogi powiatowe	łącznie	drogi gminne	drogi powiatowe	łącznie
1.	dolnośląskie	24 685	26 160	50 846	46 414	48 913	95 327
2.	kujawsko-pomorskie	26 675	33 935	60 610	50 956	58 365	109 322
3.	lubelskie	34 229	36 636	70 865	63 896	66 671	130 567
4.	lubuskie	28 113	20 530	48 644	45 795	37 439	83 233
5.	łódzkie	32 678	36 759	69 437	57 289	61 413	118 702
6.	małopolskie	30 222	31 645	61 867	58 742	59 536	118 278
7.	mazowieckie	54 358	41 045	95 403	91 712	77 903	169 614
8.	opolskie	26 435	12 103	38 538	47 088	23 826	70 914
9.	podkarpackie	25 921	28 105	54 027	50 967	53 221	104 188
10.	podlaskie	30 370	27 465	57 835	54 354	50 868	105 221
11.	pomorskie	28 607	26 976	55 583	50 479	48 848	99 327
12.	śląskie	31 499	39 327	70 827	58 320	66 511	124 830
13.	świętokrzyskie	21 815	21 140	42 955	41 947	41 705	83 652
14.	warmińsko-mazurskie	23 720	27 517	51 237	45 759	51 908	97 666
15.	wielkopolskie	40 532	51 975	92 507	72 483	84 007	156 491
16.	zachodniopomorskie	29 944	29 206	59 150	52 026	51 254	103 280
Suma		489 803	490 526	980 329	888 226	882 387	1 770 613

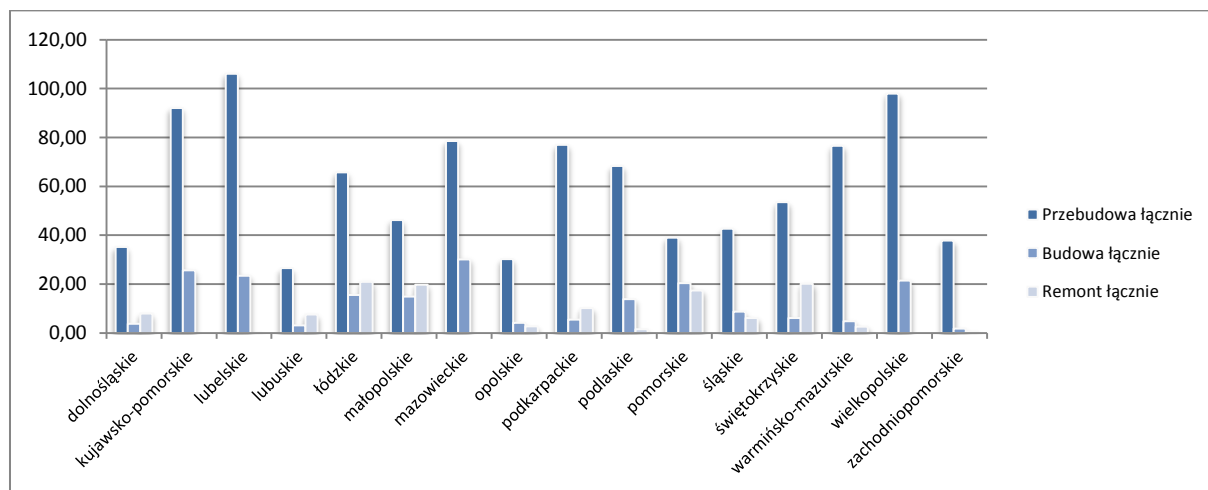
Z łącznej wartości inwestycji wykonanych w 2018 roku na sfinansowanie zadań dotyczących dróg gminnych przeznaczona została kwota **888 226 tys. zł**, natomiast na sfinansowanie zadań dotyczących dróg powiatowych – kwota **882 387 tys. zł**, co stanowi po ok. 50% całkowitej wartości zrealizowanych zadań. W ramach wkładu własnego jednostki samorządu terytorialnego przeznaczyły na sfinansowanie projektów na drogach gminnych i powiatowych kwoty wynoszące odpowiednio **489 803 tys. zł** i **490 526 tys. zł**.

Efektom realizacji Programu wieloletniego w 2018 roku była przebudowa **973,29 km**, budowa **203,23 km** i remont **117,66 km** dróg lokalnych. W ramach zadań na drogach gminnych w 2018 roku: przebudowano 394,96 km, wybudowano 125,79 km i wyremontowano 56,00 km. W ramach zadań na drogach powiatowych w 2018 roku: przebudowano 578,33 km, wybudowano 77,44 km i wyremontowano 61,66 km. Szczegółowe dane o długości odcinków objętych zadaniami wykonanymi w ramach Programu w 2018 r. przedstawiono w tabeli 6.

Tabela 6. Długość dróg objętych zadaniami zrealizowanymi w 2018 roku według rodzaju zadania (w km).

Lp.	Województwo	Przebudowa			Budowa			Remont		
		gm.	pow.	łącznie	gm.	pow.	łącznie	gm.	pow.	łącznie
1.	dolnośląskie	15,96	19,26	35,22	3,79	0	3,79	1,16	6,78	7,94
2.	kujawsko-pomorskie	46,91	45,15	92,05	10,22	15,40	25,62	0,00	0,00	0,00
3.	lubelskie	58,03	48,03	106,06	9,26	14,16	23,42	0,13	0,00	0,13
4.	lubuskie	14,92	11,59	26,51	3,14	0,00	3,14	1,70	5,88	7,59
5.	łódzkie	20,68	45,00	65,68	15,50	0,00	15,50	3,56	17,39	20,95
6.	małopolskie	13,20	33,00	46,20	7,67	7,29	14,96	16,52	3,28	19,80
7.	mazowieckie	21,49	57,02	78,51	21,21	8,84	30,04	0,00	0,00	0,00
8.	opolskie	12,60	17,66	30,26	3,62	0,50	4,11	2,72	0,00	2,72
9.	podkarpackie	33,49	43,44	76,94	3,57	1,87	5,44	6,83	3,36	10,19
10.	podlaskie	32,04	36,24	68,28	10,35	3,49	13,84	0,00	1,50	1,50
11.	pomorskie	9,60	29,43	39,03	10,95	9,45	20,39	1,00	16,43	17,43
12.	śląskie	14,79	27,92	42,71	5,32	3,37	8,69	6,18	0,00	6,18
13.	świętokrzyskie	15,77	37,72	53,49	4,94	1,25	6,19	13,06	7,04	20,10
14.	warmińsko-mazurskie	36,41	40,18	76,60	1,84	2,95	4,79	2,63	0,00	2,63
15.	wielkopolskie	36,31	61,64	97,95	12,59	8,88	21,47	0,00	0,00	0,00
16.	zachodniopomorskie	12,77	25,04	37,80	1,85	0,00	1,85	0,52	0,00	0,52
Suma		394,96	578,33	973,29	125,79	77,44	203,23	56,00	61,66	117,66

Wykres obrazujący dane z tabeli 6 (liczba zrealizowanych km dróg gminnych i powiatowych, w podziale na poszczególne zadania).

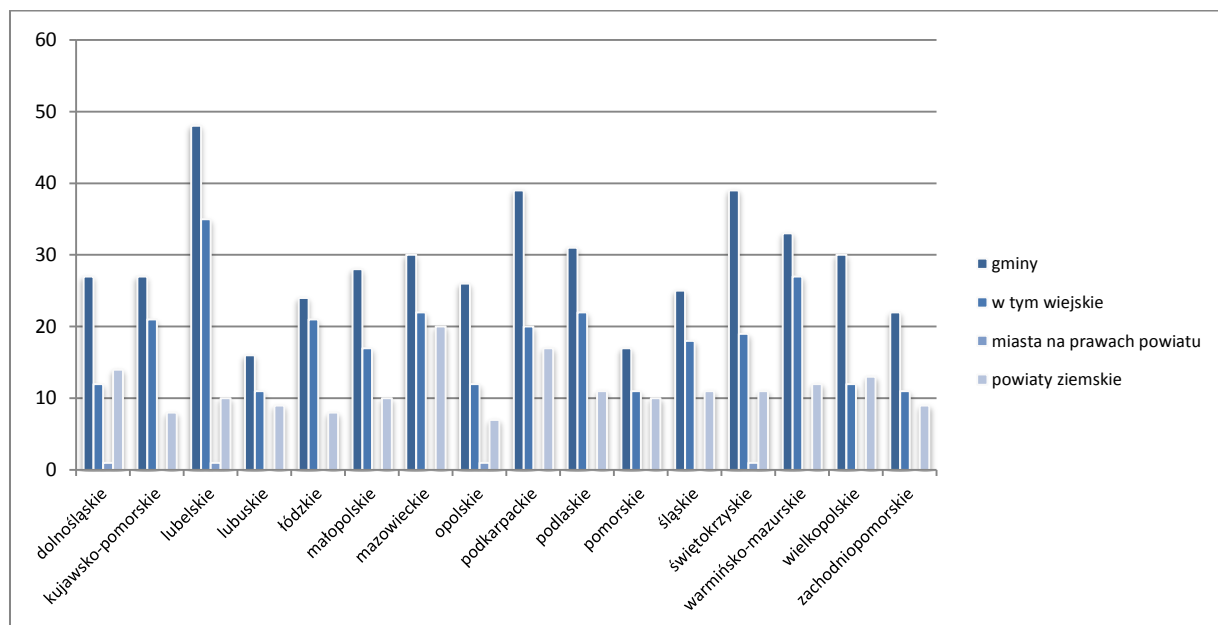

W trzeciej edycji rocznej Programu udział wzięło 646 gmin i powiatów, a więc 23% ogółu jednostek samorządu terytorialnego. Z możliwości dofinansowania zadań własnych samorządów ze środków budżetu państwa skorzystało 180 powiatów ziemskich, 4 miasta na prawach powiatu oraz 462 inne gminy (niebędące miastami na prawach powiatu), wśród których gminy wiejskie stanowią prawie 63%.

Tabela 7. Statystyka uczestnictwa jst w Programie w 2018 roku.

Lp.	Województwo	Liczba jednostek które wzięły udział w Programie			
		gminy		miasta na prawach powiatu	powiaty ziemskie
		ogółem	w tym wiejskie		
1.	dolnośląskie	27	12	1	14
2.	kujawsko-pomorskie	27	21	0	8
3.	lubelskie	48	35	1	10
4.	lubuskie	16	11	0	9
5.	łódzkie	24	21	0	8
6.	małopolskie	28	17	0	10
7.	mazowieckie	30	22	0	20
8.	opolskie	26	12	1	7
9.	podkarpackie	39	20	0	17
10.	podlaskie	31	22	0	11
11.	pomorskie	17	11	0	10
12.	śląskie	25	18	0	11
13.	świętokrzyskie	39	19	1	11
14.	warmińsko-mazurskie	33	27	0	12
15.	wielkopolskie	30	12	0	13
16.	zachodniopomorskie	22	11	0	9
Suma		462	291	4	180

Wykres obrazujący dane z Tabeli 7 (statystyka uczestnictwa jst w Programie w 2018 roku).

VI. Podsumowanie realizacji Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 w latach 2016-2018

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Dróg Samorządowych (Dz.U. z 2018 r., poz. 2161, z późn. zm.) edycja 2018 była trzecią i ostatnią edycją Programu.

W trzech rocznych edycjach Programu jednostki samorządu terytorialnego ubiegały się o wsparcie **4 150** projektów drogowych, w tym **2812** na drogach gminnych i **1338** na drogach powiatowych.

W latach 2016-2018 gminy i powiaty wnioskowały o wsparcie zadań inwestycyjno-remontowych środkami budżetu państwa w łącznej kwocie **5 233 241 tys. zł**, przy czym wartość wnioskowanego wsparcia projektów planowanych do realizacji na drogach gminnych i powiatowych wyniosła odpowiednio **2 810 298 tys. zł** i **2 422 943 tys. zł**. Udostępnione w trzech edycjach rocznych Programu środki rezerwy celowej budżetu państwa, w łącznej kwocie **2 400 000 tys. zł**, pokryły **46%** zgłoszonych potrzeb inwestycyjnych, w tym **42,7%** - w zakresie projektów planowanych na drogach gminnych i **49,53%** - w zakresie projektów planowanych na drogach powiatowych. Szczegółowe dane dotyczące złożonych wniosków oraz kwot wnioskowanych dotacji w poszczególnych województwach przedstawiono w tabeli 8.

Tabela 8. Wnioski o dofinansowanie zadań w ramach Programu w latach 2016-2018 r.

lp	Województwo	Liczba wniosków			Dotacja (w tys. zł.)				
		gmin.	powiat.	łącznie	wnioskowana na drogi gminne	wnioskowana na drogi powiatowe	wnioskowa na dotacja łącznie	dostępna kwota dotacji	%
1.	dolnośląskie	132	85	217	130 136	127 782	257 918	140 610	55%
2.	kujawsko-pomorskie	219	87	306	204 688	163 750	368 438	146 583	40%
3.	lubelskie	243	101	344	190 860	201 703	392 563	181 023	46%
4.	lubuskie	130	54	184	138 157	81 913	220 070	103 911	47%
5.	łódzkie	151	81	232	155 276	156 308	311 584	149 010	48%
6.	małopolskie	158	78	236	172 660	166 653	339 313	171 738	51%
7.	mazowieckie	269	131	400	314 957	238 575	553 532	229 482	41%
8.	opolskie	134	49	183	140 049	86 322	226 371	97 749	43%
9.	podkarpackie	191	93	284	138 851	155 677	294 528	150 813	51%
10.	podlaskie	215	73	288	200 586	144 306	344 892	142 374	41%
11.	pomorskie	193	73	266	260 557	141 701	402 258	131 232	33%
12.	śląskie	164	102	266	180 891	192 261	373 152	162 858	44%
13.	świętokrzyskie	163	74	237	110 790	95 425	206 215	122 466	59%
14.	warmińsko-mazurskie	169	86	255	155 391	136 343	291 734	143 310	49%
15.	wielkopolskie	176	110	286	202 302	227 151	429 453	193 290	45%
16.	zachodniopomorskie	105	61	166	114 147	107 073	221 220	133 554	60%
Suma		2812	1338	4150	2 810 298,00	2 422 943,00	5 233 241	2 400 000	46%

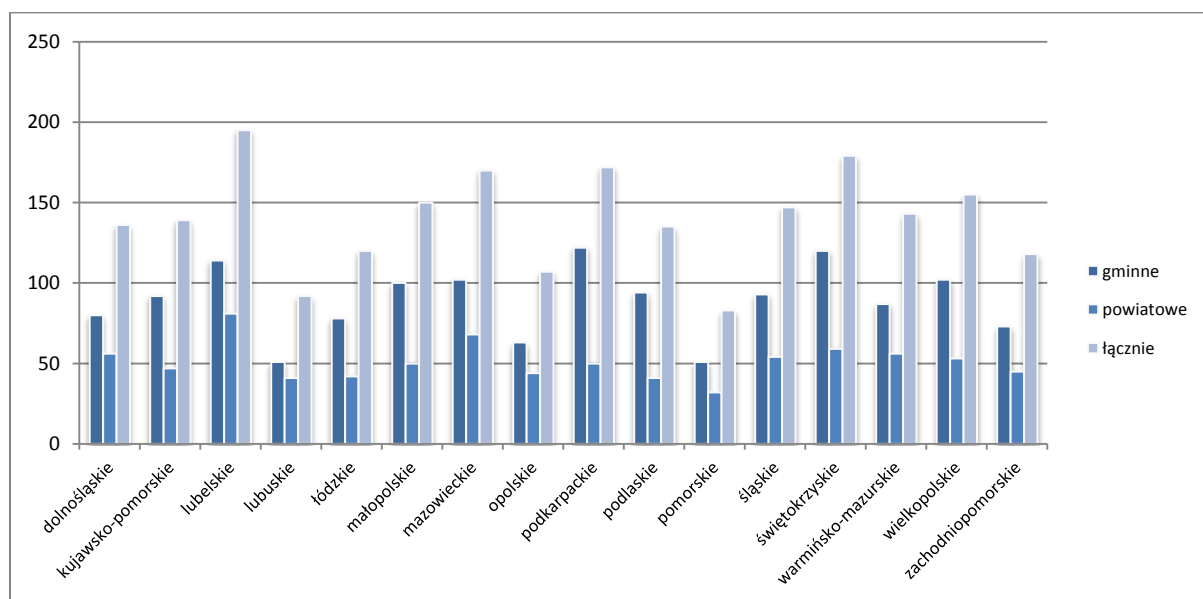
Na podstawie umów o udzielenie dotacji jednostki samorządu terytorialnego zrealizowały ogółem **2 241** zadań. Na drogach gminnych zrealizowano 1 422 zadania, a na drogach powiatowych 819 zadań. Szczegółowe dane dotyczące liczby zrealizowanych zadań

w latach 2016-2018 oraz długości dróg objętych zadaniami w poszczególnych województwach przedstawia tabela 9.

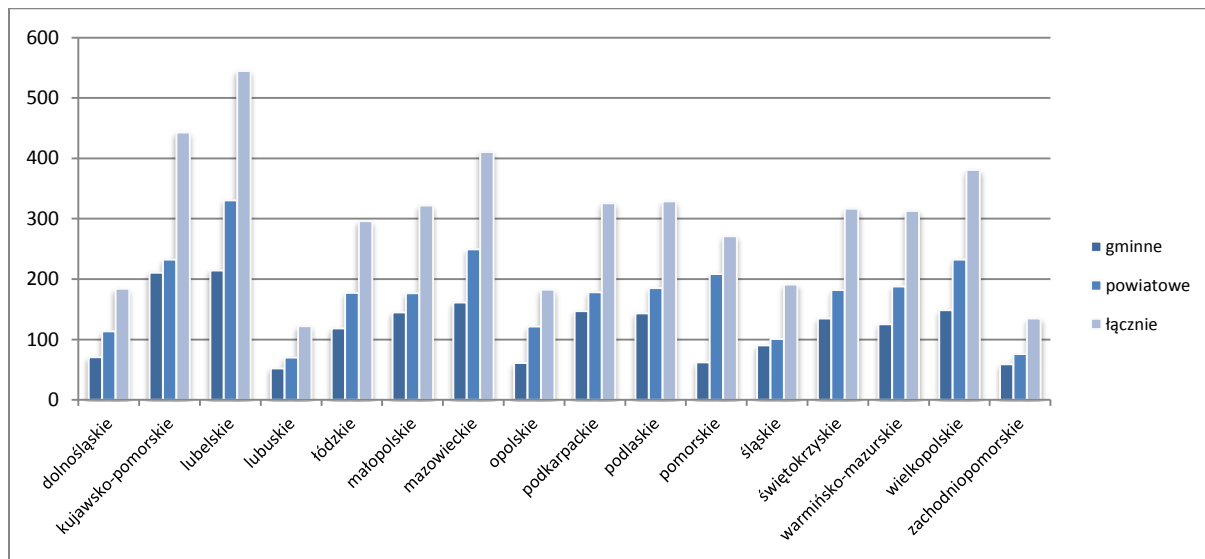
Tabela 9. Zadania zrealizowane w ramach Programu.

Lp.	Województwo	Liczba zadań			Długość dróg (w km)		
		gm.	pow.	łącznie	gm.	pow.	łącznie
1.	dolnośląskie	80	56	136	70,60	113,37	183,98
2.	kujawsko-pomorskie	92	47	139	210,47	232,47	442,94
3.	lubelskie	114	81	195	214,09	330,47	544,57
4.	lubuskie	51	41	92	52,25	69,97	122,23
5.	łódzkie	78	42	120	118,37	177,38	295,74
6.	małopolskie	100	50	150	144,84	176,90	321,74
7.	mazowieckie	102	68	170	161,11	249,52	410,62
8.	opolskie	63	44	107	60,85	121,75	182,59
9.	podkarpackie	122	50	172	147,08	178,46	325,53
10.	podlaskie	94	41	135	143,35	185,31	328,66
11.	pomorskie	51	32	83	62,12	208,72	270,83
12.	śląskie	93	54	147	90,19	100,67	190,87
13.	świętokrzyskie	120	59	179	134,57	181,98	316,56
14.	warmińsko-mazurskie	87	56	143	125,35	187,62	312,96
15.	wielkopolskie	102	53	155	148,45	232,18	380,63
16.	zachodniopomorskie	73	45	118	59,09	75,70	134,79
Suma		1422	819	2241	1942,78	2822,47	4765,24

Wykres obrazujący dane z tabeli 9 (liczba zadań zrealizowanych w ramach Programu).

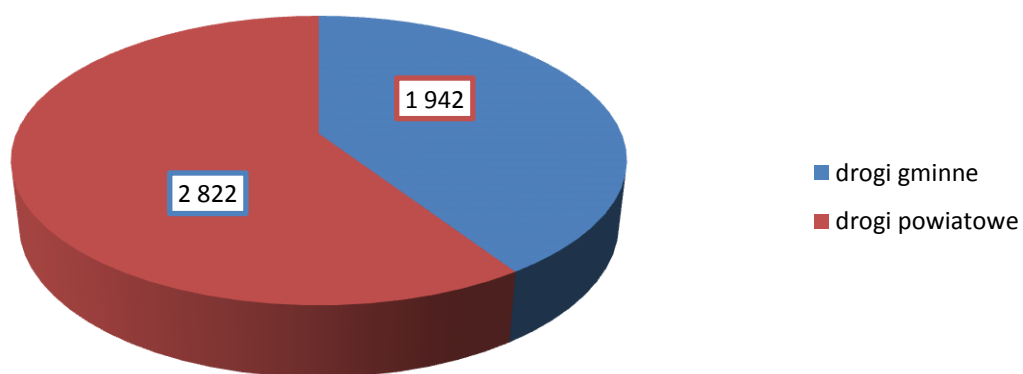

Wykres obrazujący dane z tabeli 9 (długość dróg zrealizowanych w ramach Programu w km).

W latach 2016-2018 przebudowano, wybudowano lub wyremontowano łącznie **4 765 km** dróg lokalnych, z czego 1 942 km dróg gminnych i 2 822 km dróg powiatowych.

liczba zrealizowanych kilometrów dróg

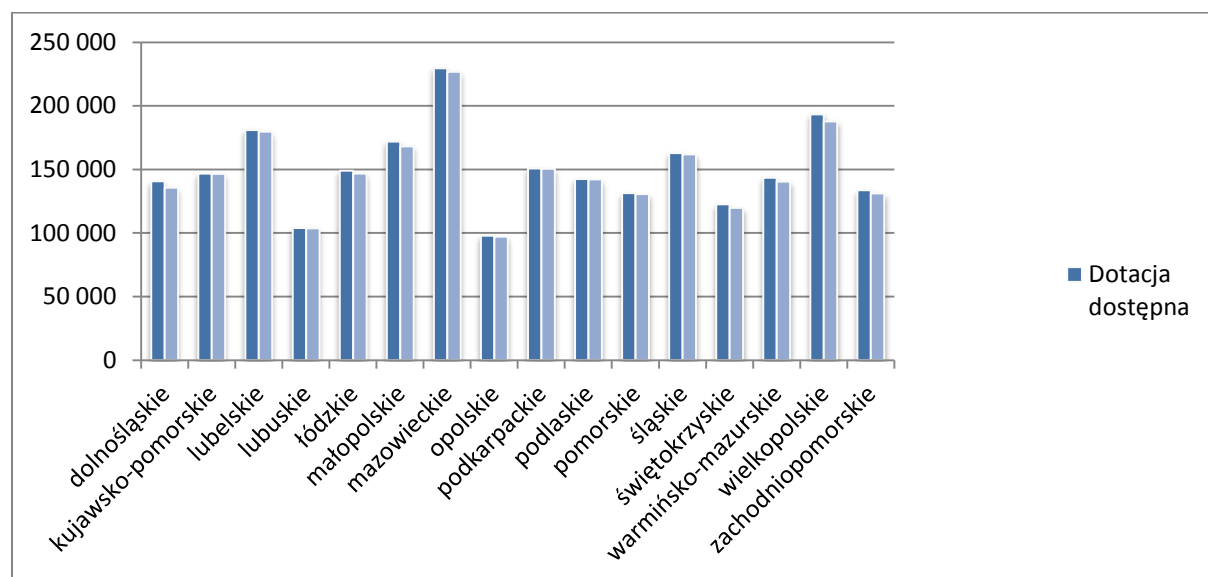

Łączna kwota dofinansowania z budżetu państwa wykonanych projektów inwestycyjno-remontowych wyniosła **2 366 952 tys zł** (w tym na drogach gminnych 1 187 869 tys. zł a na drogach powiatowych 1 179 083 tys. zł). Beneficjenci Programu wykorzystali oferowane wsparcie finansowe z budżetu państwa w **98,62%**.

Tabela 10. Dotacja wykorzystana na realizację zadań w ramach Programu w latach 2016-2018 (w tys. zł).

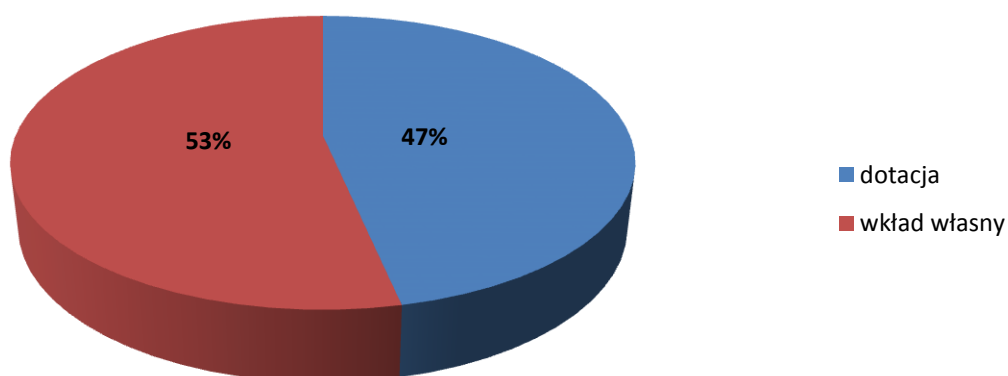
Lp.	Województwo	Dotacja dostępna	Dotacja wykorzystana	Środki niewykorzystane	% wykorzystania
1.	dolnośląskie	140 610	135 666	4 944	96,48%
2.	kujawsko-pomorskie	146 583	146 363	220	99,85%
3.	lubelskie	181 023	179 565	1 458	99,19%
4.	lubuskie	103 911	103 694	217	99,79%
5.	łódzkie	149 010	146 567	2 443	98,36%
6.	małopolskie	171 738	168 048	3 690	97,85%
7.	mazowieckie	229 482	226 702	2 780	98,79%
8.	opolskie	97 749	97 096	653	99,33%
9.	podkarpackie	150 813	150 341	472	99,69%
10.	podlaskie	142 374	142 058	316	99,78%
11.	pomorskie	131 232	130 507	725	99,45%
12.	śląskie	162 858	161 865	993	99,39%
13.	świętokrzyskie	122 466	119 611	2 855	97,67%
14.	warmińsko-mazurskie	143 310	140 272	3 038	97,88%
15.	wielkopolskie	193 290	187 661	5 629	97,09%
16.	zachodniopomorskie	133 554	130 937	2 617	98,04%
Suma		2 400 000	2 366 952	33 048	98,62%

Wykres obrazujący dane z tabeli 10 (wykorzystanie dotacji w tys. zł).

Ogólna wartość projektów zrealizowanych w ramach Programu w latach 2016-2018 roku wyniosła **5 075 451 tys. zł.** Na całkowitą wartość dofinansowanych zadań, obok dotacji z budżetu państwa w kwocie 2 366 952 tys. zł złożył się wkład własny jednostek samorządu terytorialnego wynoszący łącznie 2 708 499 tys. zł. Udział środków własnych jednostek samorządu terytorialnego w kosztach zadań wykonanych w ramach Programu wyniósł zatem 53% ich ogólnej wartości, natomiast dotacja z budżetu państwa przeznaczona została na pokrycie pozostałych 47% kosztów ich realizacji.

ogólna wartość projektów

VII. Zakończenie

Wyniki realizacji *Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019* potwierdziły zasadność funkcjonowania rządowego instrumentu wsparcia aktywności inwestycyjnej samorządu lokalnego w obszarze infrastruktury drogowej. Realizacja zadań w ramach Programu wpłynęła na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego, uzyskanie właściwych parametrów ruchu z poprawą jego płynności i przepustowości oraz poprawę połączeń drogowych istotnych dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, ochrony przeciwpożarowej, służb ratowniczych i ochrony zdrowia. Wiele zadań wykonanych w ramach Programu było ważnym elementem sieci dróg powiatowych i gminnych, wpływających na poprawę spójności infrastruktury transportowej na obszarze RP. Wykonane w ramach Programu inwestycje i remonty lokalnej infrastruktury drogowej wpłynęły na poprawę powiązania dróg lokalnych z drogami wojewódzkimi i krajowymi, poprawę parametrów użytkowych, stanu technicznego dróg, a także podniesienie standardu ich wyposażenia i oznakowania.

Jednakże, mimo systematycznej poprawy, stan polskich dróg samorządowych wciąż stanowi jedną z podstawowych barier ograniczających poprawę poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego. Mając to na uwadze konieczna jest kontynuacja efektywnych działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Ponadto rozmiar potrzeb

inwestycyjnych, zgłoszonych w naborach wniosków o dofinansowanie zadań w ramach Programu w latach 2016-2018 wykazał, że środki przeznaczone z budżetu państwa na poprawę lokalnej infrastruktury drogowej były dla samorządów niewystarczające i pokrywały jedynie 46% zgłoszonych potrzeb inwestycyjnych. Wskazywało to na konieczność zwiększenia pomocy finansowej na wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w rozwiązywaniu problemów związanych z rozwojem sieci dróg lokalnych.

W związku z powyższym ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Dróg Samorządowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2161, z późn. zm.) powołano Fundusz Dróg Samorządowych, który jest kompleksowym instrumentem wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. W ramach Funduszu dofinansowanie przeznaczone jest nie tylko na budowę, przebudowę lub remont dróg powiatowych i gminnych, ale także na zadania obejmujące budowę mostów lokalizowanych w ciągach dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Oprócz tego Fundusz finansuje inwestycje na drogach samorządowych, które zostały jednocześnie zaliczone do dróg o znaczeniu obronnym. Fundusz Dróg Samorządowych w przeciwieństwie do dotychczas funkcjonujących mechanizmów finansowania inwestycji na drogach lokalnych jest mechanizmem wieloletnim, sprzyjającym finansowaniu dużych inwestycji samorządowych. Tym samym pozwoli na stworzenie w przyszłości spójnej sieci dróg lokalnych, odpowiadających potrzebom dynamicznie rozwijającej się infrastruktury drogowej w jednostkach samorządu terytorialnego.

Wsparcie inwestycji w ramach Funduszu Dróg Samorządowych przewidziano na okres 10 lat od 2019 do 2028 roku. Wysokość dofinansowania ze środków Funduszu na zadania powiatowe i gminne może wynieść aż do 80% kosztów realizacji zadania i jest uzależniona od dochodów danej jednostki samorządu terytorialnego, im niższy dochód własny jest, tym większa wartość dofinansowania. Limit kwoty dofinansowania zadania wynosi 30 mln zł. Dofinansowanie zadań mostowych obejmuje w każdym przypadku 80% kosztów realizacji zadania wraz z drogami dojazdowymi do mostu. Zadania obronne są finansowane w pełnej wartości.

Pierwszą grupą zadań, otrzymującą dofinansowanie z Funduszu są zadania przeniesione z naboru wniosków w ramach Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej przeprowadzonego we wrześniu 2018 roku. Tym samym edycja 2018 była trzecią i ostatnią edycją Programu.